

Beavdegirji Sámi girkoráđđi (SGR)

08. – 09.05.2007

Gásluokta

Čoahkkimis ledje:

Tore Johnsen, jodiheaddji

Mareno Mikkelsen

Ingrid Johansen

Jonhild Joma

Tor Berger Jørgensen

Niillas Henry Nystad, várrelahttu

Inga Karlsen, SGR` julevsámi várrelahttu ja Lulli-Hålogalándda bismagotti sápmelaš mieldelahttu

Eai boahtán:

Inga Marie Nordstrand

Ingrid Jåma

Čállingoddi:

Synnøve Brevik

Rávdná Turi Henriksen

Asta Johnsen

Gerd Karin Røsæg

Jens-Petter Johnsen (oassálasttii miessemánu 9. beavvi)

Bovdejuvvon ráđdečoahkkimii:

Brita Bye (Lulli-Hålogalándda bismagottekantuvrra ráđdeaddi, oassálasttii miessemánu 8. beavvi)

EAHKETIPMILBÁLVALUS

Sámi girkoráđđi doalai ráđdečoahkkima Divttasvuonas. Dan oktavuodas dollojuvvui eahketipmilbálvalus Gásluovtta girkus miessemánu 8. beavvi dii.18:00.

Sámi girkoráđi jodiheaddji, Tore Johnsen, buvttii dearvvuodaid álggos. Lars Theodor Kintel dulkui jodiheaddji dearvvuodaid.

Liturga Magne Kolvik anii sámegiela ja dárogiela bálldalagaid, ja buot teakstalohkan lei goappešat gielaide.

Bisma Tor B. Jørgensen sárdnidii. Sárdni dulkojuvvui.

Ájluovtta koara lávllui sámegillii ipmilbálvalusas, maidái odđáčállojuvvon sámi sálmmaid.

Lei vuosttaš geardi go sárdni ollasit dulkojuvvui sámegillii ipmilbálvalusas Gásluovtta girkus.

Mañnil ipmilbálvalusa biddjojedje liedit muitomearkka gurrii Divttasvuona girku bálldas rádjelovssaid duššama muitun soadáiige. Dat čalmmustahttojupmi lea árbevierru juohke miessemánu 8. beavvi.

Báikkálaš searvegoddi bovdii girkogáffii. Girkogáfebottus ságastallojuvvui sámegielageavaheami birra ipmilbálvalusas. Dat ságastallan lei välljejuvvon daningo Divttasvuotna dál gullá sámegiela hálddašanguvlu. Searvegottaráđđi ja oktasašráđđi

leat danin sámelága bokte geatnegahttojuvvon geavahit sámegiela. Ipmilbálvalus galgá leat čohkkejeaddjin buohkaide. Sámeigiella lea ovdal adnon ipmilbálvlusas Gásluovttas, muhto searvgotti bealis ii adno dat dábálažžan ipmilbálvlusas. Lea vuos mealgat ovdalgo sámegiela geavaheapmi nagoda ollet dássálagaid dárogielain searvegottis, muhto searvegoddi lea dan guvlui manus.

OKTASAŠČOAHKKIN MIESSEMÁNU 8. BEAIVVI 2007

Čoahkkin dollojuvvui Divttasvuona girku searvegoddelanjas, ja das oassálastejedje Divttasvuona oktasašráđđi, Divttasvuona suohkan, sátnejodiheaddji, ráđđeolmmái ja Sámi girkoráđđi. Áigi: Dii. 0930 - 1100.

Ságastallanášši:

Hástalusat Divttasvuona suohkanii maŋŋil go Divttasvuotna searvvai sámegiela hálddašanguvlui 01.01.2006 rájes.

Čoahkkin lei rabas buohkaide. Čoahkkin čujuhii hástalusaide máŋgga dásis Divttasvuona suohkana searvamis sámegiela hálddašanguvlui. Okta lea oažžut politihkalaččat dohkkehít suohkana oasseplána reaidun sámegiela geavaheami barggus. Dattege lea suohkana stuorámuš hástalusán oažžut sámegiela geavaheami daid iešguđet bálvalusain maid suohkan fállá ássiide.

Girkolaš oktasašráđđi hástalii Sámi girkoráđi vuoruhit háhkat olbmuid girkolaš virggiide.

Čujuhuvvo sierra ollislaš referáhttii oktasaščoahkkimis

DIEDUT ÁRRANIS – julevsáme guovdásj miessemánu 9. beaivvi

Sámi girkoráđi čoahkkin dollojuvvui Árranis, Ájluovttas miessemánu 9. beaivvi. Dan oktavuodas beasai ráđđi oaidnit mii guovddázis lea ja oaččui vehá dieđuid sin bargguid birra. Guovddáža direktveva Filip Mikkelsen attii dieđuid. Doaimma váldobarggut lea giella, kultuveva ja servodateallin álgoálbmotvuolggasajis davviguovlluvuoruhansurggiin.

Áššelistu:

Ášši SGR 16/2007: Čoahkkingirjijit

Ášši SGR 17/2007: Referáhttaáššit

Ášši SGR 18/2007: Diehtoáššit

Ášši SGR 19/2007: Ságastallanášši:
Kantuvrabáiki SGR` čállingodái

Ášši SGR 20/2007: Davvisámi geahččalanliturgijja dohkkeheapmi

Ášši SGR 21/2007: Ságastallanášši:
Raporta soabadanbargguin Davvi-Sálttus – hástalusat Sámi girkoráđđái

Ášši SGR 22/2007: Norgga girku girkomusihkkaplána – bargu viidáseappot

Ášši SGR 23/2007: Guovddášgirkolaš ráđit: Čoahkkinplána 2008

Ášši SGR 24/2007: Nammadeamit:
- SGR` nuoraidlávdegotti / SGRN ođđasitnammadeapmi
- Sámi girkobeavvit 2008 - ovddasteddjiid nammadeapmi

Ášši SGR 25/2007: Ášši dálkkádaga, birra ja vuoiggalašvuoda birra

SGR 16/07 Čoahkkingirjjit

1. Čoahkkingirji Sámi girkoráđi čoahkkimis 07. - 08.02.2007, Kárášjogas
2. Čoahkkingirji Sámi girkoráđi bargolávdegotti telefunčoahkkimis 30.03.2007
3. Čoahkkingirji Sámi girkoráđi nuoraidlávdegotti čoahkkimis 19.03.2007 i Oslo
4. Čoahkkingirji Sámi girkoeallin resursalávdegottis 22. - 23.11.2006, Tautra
5. Čoahkkingirji Sámi girkoeallin resursalávdegottis 16. - 18.03.2007, Troanddin

Mearrádus:

Sámi girkoráđdi dohkkeha čoahkkingirjjiid čuovvovaš mearkašumiin:

Čujuhuvvo SGR` čoahkkimii njukčamánu 07. - 08. beivviid 2007:

- Jodiheaddji čujuhii SGR/BL čoahkkingirjái 27.03.2007, mas lei jearaldat váldočállivirggi almmuhanvuogi birra. Ráđdi válddii dieđu diehtun.

SGR 17/07 Referáhtaáššit

- 1) Raporta sámi oskooahpahusa čoagganeamis 19.04.2006 Romssas
- 2) Raporta Árvokonferánsas 14. – 15.09.2006 Romssas
- 3) Referáhtta čoahkkimis Referánsajoavku – Giehtagirji – rohkosat, sálmmat, liturgijjat 07.06.2006 Romssas
- 4) Referáhtta čoahkkimis Referánsajoavku – Giehtagirji – rohkosat, sálmmat, liturgijjat 22. – 23.08.2006, Romssas
- 5) Referáhtta Lullisámi girkoeallinlávdegotti čoahkkimis 13. – 14.12.2006, Troandimis
- 6) Referáhtta Lullisámi girkoeallinlávdegotti čoahkkimis 16.03.2007, Troandimis
- 7) Sámi girkoeallinplána – ášši GČ 2008
- 8) Čoahkkingirji KISP-čoahkkimis 05. – 06.03.2007 Oslos
- 9) Referáhtta Oslo bismagotti Sámi resursalávdegotti čoahkkimis 07.03.2007
- 10) Oasseraporta 1 sámi oskooahpahusa neahttabáikki čielggadeapmi

Mearrádus:

Referáhtaáššit váldojit diehtun čuovvovaš mearkašumiiguin:

7. referáhtaáššii: Sámi girkoeallinplána – ášši GČ 2008:

a) SGR deattuha plánabarggu dehálašvuoda ja hálida ášši ovddidit čakčamánu

b) SGR bivdá buktit bajilgova bismagotteráđiid bargguin, ulbmiliin ahte ráhkadit ovtastuvvon ollislaš plána sámi girkoeallimii

c) SGR nammada bargojoavkku plánabargui čakčamánučoahkkimis

SGR 18/07 Diehtoáššit

- 1) Reive 15.03.07 SGR:s GR:i Sámi girkoráđi čállingotti kanturbáikki birra.
- 2) Sámi girkoráđi válđočálli almmuhusteaksta
- 3) Sámi oassi 2006` jahkedieđáhusas.
- 4) Reive, 08.03.07, Nidarosa bismagotteráđis oasi birra SGR` čoahkkingirjijis 07. – 08.02.07.
- 5) Reive 08.03.07 Verbum lágádušas; Sálbmagirji II` odđasit deaddileapmi.
- 6) Referáhtta, 16.03.07, báhpas Ole Johan Beck; ipmilbálvalus Trefoldighetskirkenis 22.04.07, plánenčoahkkin.
- 7) Bovdehus Sámis, Kárášjohka, davviriikkalaš – sámi dásseárvokonferánsii Oslos 19. – 20.04.07.
- 8) Gohččun čoahkkimii 21.05.07 Romssas, SGR:as referánsajovkui Giehtagirji – liturgiijat.
- 9) Dieđut ja prográmma Máilmmi Birasbeaivái Romssas 04. – 05.06.07.
- 10) Kopiiija reivves 16.02.07 Biibbalsearvvis Kultuvra- ja girkodepartementii; doarjjaohcamuš sámi biibbaljorgalanbargguide jahkái 2008.
- 11) Reive 29.01.07 Porsáŋggu suohkanbáhpas ja reive 19.02.07 SGR:as Sámediggái kulturvramuitodoarjaga birra Skogánvári kapellii.
- 12) Reive 21.02.07 Lulli-Hålogalánda bismagotteráđis GR:ii guovllu OVF-ruđaid juohkimis Lulli-Hålogalánda.
- 13) Jahkeraporta 2006 Lulli-Hålogalánda bismagottis.
- 14) Giittusreive 08.03.07 Plánenjoavkkus Arnhild Fyhn bokte; Lonohallamat Ecuadorain.
- 15) Johtočáluš nr. 2 – 2007 GR:as; digitála suohkanrájit.
- 16) Sis-Finnmárkku proavássuohkana ovddeš proaváš, Kåre Kvammen – 80 jagi.
- 17) Reive 26.04.07 SGR:s Nemd for gudstjenesteliv/UU2:ii Jan Schumacher bokte; mearkkašumit Girkojagisotnabeivviid bargguide.
- 18) Reive 03.05.07 Girkoráđi oskooahpahasodastusa stivrenjoavkkus; Oskooahpahasplána birra.
- 19) Aviisačállosat

Mearrádus:

Sámi girkoráđđi váldá diehtoáššiid diehtun.

SGR 19/07 Ságastallanášši: Kantuvrabáiki SGR` čállingoddái

Čoahkkáigeassu

Sámi girkoráđi višuvdna lea doalahit doaibmi ja iešheanalas rolla sámi girkoallima ovdánahttimis viidáseappot. Sámi girkoráđđi áigu čielggadit molssaeakto kanturbáikkiid čállingoddái. Jus kantuvra sirdojuvvo, de lea odđa kanturbáikki bokte ulbmil buorebut joksat daid mihtuid maid ráđđi bidjá sámi girkoallima ovddidan bargguin. Ášši čielggaduvvo ja sáddejuvvo gulaskuddamiidda.

Referáhtta ráđi ráddádallamis:

Jodiheddji álggahii ášši dainna dieđuin ahte odđa válđočállivirggi almmuheapmi lea loahpahuuvon. Ohcanáigemearrái lei Girkoráđđi ožžon golbma ohcci: Prográmmajodiheddji NRK Sámi Radios, Anne Olle, Kárášjohka Oahpahuskonsuleanta Sámi girkoráđis, Rávdná Turi Henriksen, Guovdageaidnu Oahpaheaddji Biret Anna A. Somby, Máze

Rávdná Turi Henriksen gudii čoahkkima dan botta go ráđđi dagai prinsihpalaš mearrádusaid ášši viidáset meannudeamis.

Ráđđi mearridii ahte ášši SGR` čállingotti kanturbáikki birra meannuduvvo viidáseappot sorjakeahhtá odđa válđočállii virgáibidjamis.

Mearrádus:

Sámi girkoráđđi lea ságastallan ášši birra ja bivdá dan ovddiduvvot viidáset meannudeapmái čakčamánu.

SGR 20/07 Davvisámi geahččalanliturgiija dohkkeheapmi

Čoahkkáigeassu

Sámi girkoráđđi galgá dohkkehít geahččalanliturgiijan allameassoliturgiija ja girkolaš bálvalusaid liturgiijaid davvisámegillii. Geahččalanliturgiija almmuheami oktavuodas leat muhtin liturgalaš oasis ja rohkosat sáddejuvvon gulaskuddamiid áššedovdijovkui. Gulaskuddanvástádusat ledje kommeanttat mat guske sámi-teologalaš/kristtalašvuodafágalaš, teologalaš ja sámezielalaš/kultuvrralaš beliide. Gulaskuddanvástádusat mielddisbuktet divodanbargguid, eanas gielladivodeamit. Vástádusat mat gáibidit eanet vuodđojurddašeami ovdal mearrádusat dahkkojit, ovddiduvvojit ságastallamiidda ráđis.

Mearrádus:

Sámi girkoráđđi dohkkeha davvisámegiela allameassoliturgiija ja girkomeanno-liturgiijaid.

Muhtin liturgalaš oasis ja rohkosat leat leamaš gulaskuddamis Sami girkoradi nammadan assedovdijoavkkus. Sámi girkoráđđi giitá áššedovdijoavkku barggu ovdas.

1. Sámi girkoráđđi dohkkeha liturgiijaid áššedovdi joavkku ávžžuheami vuodul, dás lea maid gažaldat fáddarlogu birra.

2. Sámi girkoráđđi lea vuodđojurdaga vuodul digaštallan namahusa ”sámiid našunálbeaivi” ja ”sámi álbmotbeaivi” dárú teavsttain ja ávžžuha atnit namahusa Sámiid našunálbeaivi/Sámiálbmot beaivi.
3. Sámi girkoráđđi ávžžuha doalahit 12. čuoggá evttohusas mii lei sáddejuvvon gulaskuddamii.
4. Sámi girkoráđđi dohkkeha liturgiijaid ollislaččat:
 - * Allameassu
 - * Girkomeanut
 - * Vihaheapmi
 - * Hávdádeapmi
5. Sámi girkoráđđi sádde iežas dohkkehan ávžžuhusa Girkoráđđái.

SGR 21/07 Ságastallanášši: Raporta soabadanbargguin Davvi-Sálttus – hástalusat Sámi girkoráđđái

Čoahkkáigeassu

Soabadanprošeakta Davvi-Sálttus lea buktán gaskaboddosaš loahpparaportta mii čalmmustahtá válđoáššiid dán barggus 2006` čavčča rájes gitta 2007` ođđajagimánu lohppii, ja jagi 2007 bargoplána ja muhtin ávžžuhusat bargguide viidáseappot. SGR ferte dahkat mearrádusaid daid hástalusaid maid barggu jodiheadji divvu ráđđái. Dat leat: (s. 5f):

1. Ságastallamiid- ja soabadanbargguid bokte Davvi-Sálttus lea girku doaibman vuoŋŋalaš deaivvadanbáikin eará láhkái go ovdal. Dat lea eaŋkilolbmuid mitalusaid bokte diktán iežas váikkuhit, juoga mii lea rievdadan girku, ja olbmuid gova girkus. *Daid vásihusaid maid dán bokte leat ožžon ferte fievrredit viidáseappot* ja rábidit maid eará beliide girkus ja eará joavkkuid deaivvadettiin geaiguin girku lea riidalan ja ain riidala.
2. *Historjačállin.* Go máhttu sámiid birra lassána báikkálaččat, ja erenoamážit diehtu girku rolla birra sámiid dáruiduhttimis, de lea mis girkun ja báikkálašservodahkan vejolaš oazžut dan ipmárdusa mii mis váilu dáruiduhttima váikkuhusaid birra sámiid ja dáččaid ektui geat leat orron Davvi-Sálttus gitta otná beaivvi rádjái. Mu ipmárdusa mielde lea dát ilá stuora ja gáibideaddji bargu smávva ja resursageafes searvegottiide iešheanalasat álggahit. Dušše julevsámeguovllus guoská dát unnimus guđa suohkanii, ja olu eanet searvegottiide. Go diehtit ahte dáruiduhttin lei našuvnnalaš politihkalaš prográmma maid dáčča eiseválddit álggahedje, ja maid girku doarjui, de oaivvildan dán barggu maid gullat girkui. Mun bivddán Lulli-Hålogalánda bismagotteráđi, ráđđálagaid Girkoráđiin ja Sámi girkoráđiin, ovddidit dán ášši.
3. *Láhčit dili nu ahte sámegeiella, dáidda ja kultuvra buorebut sáhtá buktot oidnosii searvegottiin gos leat sihke sámit ja dáččat.* Mu mielas livččii dárbu ráhkadit čielga plána mii sáhtášii sihkarastit sámi servodahkii vejolašvuoda buorebut iežaset dovdát girku dáidagis, kultuvrras ja gielas. Sámi dáidda, kultuvra ja giella ii vuhtto iige gullo guđege girkus julevsámi guovllus. Dál lea dušše okta báhppa dán guovllus gii máhtá julevsámegeiella liturgalaš atnui. Dát dilli lea dohkketmeahttun ja áibbas boastut. Jus dás galgá oazžut eanet dássásašvuoda, de lea dehálaš bidjat Sámi girkoráđi vuodđojurdaga vuodđun, namalassii ahte sámit sáhttet ieža buoremusat fuolahit bálvalusaid sámegeilli maid girkus. Dattege ferte dán oktavuodas atnit muittus ahte julevsámiguovllus lea čielga juohku ja čiekŋalis teologalaš luohhtemeahttuvuohta gaskal vuosttašriegádeaddji læstadiána čoakkalmasa ja Norgga girku. Mu mielas ferte dán dili válđit duodalažžan. Nu guhkás go mun oainnán, de ii leat dáid lagamus boahhteáiggiin vejolaš háhkat sámegeielat julevsápmelaččaid girkolaš bargguide Davvi-Sálttus. Jus girku galgá doalahit unnimusge luohhtámuša, de ferte dat systemáhtalaččat bargat buoridit dán dárbbu, earret eará lasihit sámegeielat gelbbolašvuoda girku bargiid gaskkas dán guovllus. Mu mielas ferte unnimusat gáibidit sámegeielmáhtu ii dušše suohkanbáhppavirggis Divttasvuonas, muhto maid dan virggis maid Hápmiris. Mun bivddán Bismagotteráđi, ráđđálagaid Girkoráđiin ja Sámi girkoráđiin ovddidit dán ášši.

4. *Addit ruđalaš ja maid dárbbu mielde eará doarjaga, boahtteáigásaš, friddja vuorroságastallan- ja soabadandoibmii julevsámeguovllus.* Bismagotteráđđi ja Sámi girkoráđđi.
6. *Čuovvolit oktavuodaid čáhppesvaratolbmuid ja urbaniserejuvvon Khoi-servodaga Atlantisis.* Veahkin nannet bargguid mat dál leat biddjon johtui vai dát servodat fas nagodivččii oažžut ruovttoluotta iežaset identitehta ja iežaset vuoigatvuodaid álgoálbmotjoavkun Lulli-Afrihkás, ovttasbargit leat Girkuidegaskasaš ráđđi, ovttasráđiid Sámi girkoráđiin, bismagotteráđiin ja báikkálaš searvegottiin. (Dát lea raportta 6. čuokkis ja dan ovddabeallái ferte čálloš tálá. 4. čuokkis ii guoskka SGR:ii)

Referáhtta ráđi ráđđádallamis:

Sámi girkoráđđi bovdii Davvi-Sálttu soabadanprošeavtta resursajoavkku boahitit ráđđái muitalit prošeavtta guovddáš ságastallamiid birra. Ulbmil lei oažžut eanet dieđuid soabadanprošeavtta deháleamos hástalusaid birra Sámi girkoráđi ektui.

Davvi-Sálttu soabadanprošeavtta resursajoavkku oassálasteje dát miellahtut:

- Anne Kalstad Mikkelsen, Divttasvuotna
- Solvår Turi Knutsen, Divttasvuotna
- Ingar Kuoljok, Divttasvuotna
- Heidi Mathisen, Hápmir
- Rolf Steffensen, Hápmir (prošeaktajodiheaddji)

Ságastallanmearráđus:

1. Sámi girkoráđđi lea stuora beroštumiin gulđalan ja ságastallan daid vásihusaid birra maid Davvi-Sálttu soabadanprošeakta lea dahkan prošeaktajodiheaddji raportta vuodul ođđajagimánu 31. beaivvi 07.
2. Sámi girkoráđđi lea mearkkašan daid bargguid mat namuhuvvojit raportta loahpas ja ahte dat hástalusat vurdojuvvojit fievrreduvot viidáseappot sámi girkoallin plánas mii galgá ovddiduvvot Girkočoahkkimis jagis 2008.

SGR 22/07 Norgga girku girkomusihkkaplána – bargu viidáseappot

Čoahkkáigeassu

Norgga girku girkomusihkkaplána meannuduvvui Girkočoahkkimis jagis 2007 (GČ ášši 06/06). Plána ii dohkkehuvvon go das ii lean plánadokumeanta hápmi, plána lei ilá viiddis ja sámi vuolggasadjii ii lean doarvái bures váldon mielde plánii.

Sámi girkoráđđi nammadii Sámi girkoallin resursajoavkku jagis 2005 earret eará doaibmat resursan SGR` ráđdeaddi Nemd for gudstjenesteliv (Nfg) mieldeahhtui, Annemarie Kjeldsø. Resursajoavku lea 2006:s olu bargan Norgga girku ipmilbálvalusodastusa vuoddoárvvuid meroštusaiguin (searvvaheapmi/báikkálaš heivehus/rievddadanmunni) mat leat Norgga girku ipmilbálvalusodastusa vuodđun. Resursajoavku atná dáid vuoddoárvvuid hui dehálažžan go galgá vuhtiiváldit ja ovddidit báikkálaš ipmilbálvaluseallima sihke sámi ja dárú searvegottiin. Lea mávssolaš bidjat vuodđun musihkkaoinnu mii čatná musihka ja identitehta čielga vugiin.

Resursajoavku deattuhii maid čoahkkimisttis Troandimis njukčamánu jagis 2007 (ášši 3/07, 3. čuokkis) ahte ipmilbálvalusodastusa vuoddoárvvuid berre geahččat Girkomusihkkaplána oktavuodas dannego ipmilbálvalus ja girkomusihkka gullet oktii. Oktasaš doabaipmárdus ipmilbálvalusodastusas ja Girkomusihkkaplánas vuoddojurdášeamii/vuoddoárvvuid vuodul addá stuora mearkkašumi báikkálaš ipmilbálvaluseallima ovddideamis mas girkomusihkkabargus lea guovddáš sadi.

Sámi girkoráđđi doarju Resursajoavkku evttohusa geahččat Girkomusihkkaplána ipmilbálvalusodastusa vuodu ja mihtu oktasaččat. Annemarie Kjeldsø gii lea SGR` ráđdeaddi lahttu Nfg:as, lea miehtan searvat dáid beliid vuhtiiváldit dan joavkkus mii galgá bargat Girkomusihkkaplánain. Son lea iežas musihkkapedagogaš ja kultuvraipmárdus gelbbolašvuodain ollu bargan čielggadit odastusa vuoddoárvvuid, ja su musihkkabargguin girkus vuhtiiváldit álgoálbmot/unniloguvuolggasaji beliid. Nfg` vuoddoárvvut galget vuhtiiváldit sihke dárú ja sámi ipmilbálvaluseallima ja girkomusihka báikkálaš searvegottiin.

Sámi girkoráđđi ávžžuha viidáseappot dan odđa plánas ráhkadit sierra kapihttala sámi girkomusihka birra mii čilge girkomusihkkalaš govododaga iešguđet sámi guovlluin.

Mearrádus:

Sámi girkoráđđi bivdá bidjat gulahallama gaskal Sámi girkoallin resursajoavkku ja girkomusihka plánenjoavkku čállingotti duohkái čuovvolit.

SGR 23/07 Guovddášgirkolaš ráđit: Čoahkkinplána 2008

Mearrádus:

Sámi girkoráđđi mearrida čuovvovaš čoahkkinplán jahká 2008:

- 1. čoahkkin guovvamánu 11. – 13. beivviid: Oslo
- 2. čoahkkin miessemánu 21. – 22. beivviid: Bådådđjå
- 3. čoahkkin čakčamánu 03. – 04. beivviid: Áltá

SGR 24/07 Nammadeamit:

- SGR` nuoraidlávdegotti / SGRN oddasitnammadeapmi

- Sámi girkkobeavvit 2008 – ovddasteddjiid nammadeapmi

SGR` nuoraidlávdegotti / SGRN oddasitnammadeapmi:

Čoahkkáigeassu

Sámi girkoráđi nuoraidlávdegoddái (SGRN) ferte oddasitválljet guokte mielde lahtu. Nubbi dain lea váldolahtu oddasitválljen su sadjái gii geassádii. Odđa Davvi-Hålogalánda váldolahttu välljejuvvo guovtti jahká. Nubbi guoská ovttá várrelahtu lasihanválljemii, gii 31.01.07 – 31.12.07 áigodagas lea olgoriikkas. Odđa várrelahttu Nidarosas galgá välljejuvvot jahká.

Njuolggadusaid § 3. mielde sáhttet lávdegoddelahtut välljejuvvot 2 jahká, dahje 4 jahká hávális.

Mearrádus:

Sámi girkoráđđi nammada čuovvovaš guokte lahtu Sámi girkoráđi nuoraidlávdegoddái:

- Lill-Therese Holm Varsi (Davvi-Hålogalánda)
- Kaja Regine Bientie (Nidaros)

Sámi girkobeivviid 2008 ovddasteddjiid välljen:

Čoahkkáigeassu

Sii geat ledje Sámi girkobeivviid loahpaheamis Johkamohkis geassemánu 20. beavvi 2004, ožžo njálmmálaš bovdehusa suomabeale girkolaš ovddasteaddjis boahtit sámi girkobeivviide Supmii. Suoma girkus ii leat sierra sámi girkoráđdi, ja danin iige sierra čállingoddi sámi-girkolaš gažaldagaide.

Muhto Suopma lea bovden sámi girkobeivviide, ja evttohuvvon báiki ja beavvit lea; Anár, geassemánu 15.-18. beivviid 2008. Sii leat maid bivdán ovttasbarggu sámi girkoráđiiguin Ruota girkus ja Norgga girkus, dán vuoru vuos nammadit plánejovkui guokte-golbma olbmo guđege golmma riikkas.

Danin lea nammadan ášši biddjojuvvon áššelistui.

Mearrádus:

1. Sámi girkoráđdi giitá bovdehusa ovddas Suoma Sámedikki girkolaš ovddasteaddjis searvat mielde sámi girkobeivviid plánemiidda Anáris, Suomas.
2. Sámi girkoráđdi hálida váldit oktavuoda Ruota girku Sámi girkoráđiin ja Suoma Sámedikki girkolaš ovddasteddjiin čielggadit goas sámi girkobeivviid galgá lágídit.

SGR 25/07 Ášši dálkkádaga, birra ja vuoiggalašvuoda birra

Čoahkkáigeassu

Sámi girkoráđđái ovddiduvvui gaskaboddosaš bargonotáhta Girkočoahkkima meannudeamis dálkkádat ja biras áššis. Dát ášši ovdána čadat ja danne ii leat dát gárvvos áššebábir árvalus, muhto bovdehus buktit mearkkašumiid bargguide viidáseappot miessemánu/geassemánu čoahkkimiin.

Mearrádus:

Sámi girkoráđdi váldá gaskaboddosaš bargonotáhta diehtun ja buktá čuoovvovaš mearkkašumiid ášši meannudeapmái viidáseappot:

1. Dálá dieđut dálkkádatrievdademiid birra bidjet vel eanet deattu ovddidit birasášši válđoáššin Girkočoahkkimis jagis 2007.
2. Bargonotáhtas leat olu buorit jurdagat, muhto daid berre čavget ja heivehit moatti sierralágan hástalusaide.
3. Sámiid / álgoálbmogiid vuoigŋalašvuodas lea vejolaš oazžut mávssolaš mearkkašumiid girku bargguide dán áššis (ghč. 12. s). Dat galggašii dokumenttas eanet ovdanboahtit. Dan sáhtášii sávvamis čuvget muhtin ovdaságas Girkočoahkkimis.
4. Ráđdi čujuha minddár beliide áššis maid ráđdejođiheadji ovdanbuktá sierra notáhtas.

**Notáhtta Sámi girkoráđi jodiheaddjis, Tore Johnsen, beaiváduvvon
meissemánu 9. beaivvi 2007**

Dálkkádaga, birra ja vuoigatvuoda birra

Muhtun bealit áššis:

Galggašii árvoštallat galgá girku sierra addosa ja ovddasvástádusa dán gažaldagas loktet jearaldahkan árabut (5. čuoggá vuolde, 11.s).

Dan duodalašvuoda maid dálkkádatheahtedilli lea buktán, geatnegahtá girku dahkat juoidá. Gažaldagas mii girku *sierra attus* livččii, lea almmatge olu sáhka das guđeládje min dagut sáhttet vuodduduvot ja movttidahttojuvot *eallima vuoŋŋalaš ollislašvuoda ipmárdussii*.

Ekologalaš heahtedilis lea girkus sierra ovddasvástádus gávdnat vuoŋŋalaš giela mii ovddida ekologalaš višuvnna eallimii. Danin lea buorre go dokumenta čalmmustahtá kristtalašosku ekologalaš oskun.

Girku mii vuoŋŋalaš gielainis eaidada olbmo eret dan eatnamis mas dat lea dahkkon, doalvu loahpaloahpas ekologalaš heahtedillái. Girku mii veahkeha olbmuid vásihit ahte sii leat eatnamii čadnon ja oaidnit iežaset čadnosa eatnamii ipmiladdojuvvon attáldahkan, addá fámu vuosttildit áberávkáskultuvrra.

Giella mii sáhtá sihke rahpat ja giddet duohtavuoda. “Fátmmasteaddji ja lihccudeaddji giella” leat dehálaš doahpagat nissonolbmuid vuolggasaji vuhtiváldimis girkus. Dáid doahpagiid heive fievrredit ekologalaš oktavuhtii ja jearrat guđeládje osku sátnáduvvo sivdnádusa ektui.

Leago girkus lihccudeaddji vai fátmmasteaddji giella sivdnádusa ektui?
Jus muhtin oaivvilda ahte sivdnádusa gáhtten lea ášši váldoášši - evangeliuma *bálddas* – de lea veara jearrat mii dasa lea sivvan: Leago nu ahte evangelium iešalddis ii leat maid sivdnádusa evangelium? Vai sátnádit go mii evangeliuma antroposofalaš (olmmoš guovddážis) lágiin ja lahkoniiguin mii duvdá sivdnádusa eret čalmmis?

Lea dárbu jearrat ahte leago girku giella osku hárrái eanet lihccudeaddji sivdnádusa ektui go biibbalteavsttat ieža oba leatge. Dálkkádatheahtedili olis sáhtá jearrat ahte lea go dát biibbaloskkáldasmeahtunvuoha.

Álgoálbmogiid vuoŋŋalašvuodas lea árbevirolaččat fátmmasteaddji giella sivdnádusa ektui. Biibbalteavsttaid lohkamis álgoálbmotvuolggasajis sáhtá buktit eará biibbalteavsttaid ovddabeallái (čielgaseabbon?), ja veahkehit girku eanet heivehit ekologalaš beali *vuoddoollin girku váldoáššis*, ja iige áššin dan bálddas.

REFERÁHTTA OKTASAŠČOAHKKIMIS MIESSEMÁNU 8. BEAIVVI 2007,
DIVTTASVUOTNA

Oktasaščoahkkin gaskal Divttasvuona girkolaš oktasašráđi, Divttasvuona suohkana, sátnejodiheaddji, ráđdeolbmá ja Sámi girkoráđi dollojuvvui searvegoddellanjas Divttasvuona girkus. Áigi: Miessemánu 8. beaivvi dii. 0930 - 1100.

Ságastallanášši:

Hástalusat Divttasvuona suohkanii maŋŋil go Divttasvuotna searvvai sámegeiela hálddašanguvlui 1.1.2006 rájes.

Čoahkkin lei rabas buohkaide. Čoahkkin čujuhii hástalusaide máŋgga dásis Divttasvuona suohkana searvamis sámegeiela hálddašanguvlui.

Čoahkkimis ledje:

Sámi girkoráđi	Divttasvuona suohkan	Divttasvuona girkolaš oktasašráđi
Tore Johnsen, jodiheaddji	Sátnejodiheaddji Kurt Allan Nilsen	Edvard Olav Stenbakk, jodiheaddji
Mareno Mikkelsen	Ráđdeolmmái Tor Svein Skogstad	Suohkanbáhppa Magne Kolvik
Ingrid Johansen	Girkolaš oktasašráđi	Katekehta Heidi Marie Kalvåg
Jonhild Joma	Bajásšaddanossodaga hoavda Ann Iren Særher	Girkoverdde Mareno Mikkelsen (maidái SGR` julevsámi mieldeahhtu)
Tor Berger Jørgensen	Prošeaktajodiheaddji Stig Eriksen	
Niillas Henry Nystad, várrelahttu	Giellakonsuleanta Stig Gælok (lei diedihan ahte ii boade)	

Sámi girkoráđi/Girkoráđi bargit: Synnøve Brevik, Rávdná Turi Henriksen, Asta Johnsen, Gerd Karin Røsæg

Lulli-Hålogalánda bismagotterádis: Brita Bye, diakonijja ráđdeaddi, ja Inga Karlsen (julevsámi várrelahttu ja smái ovddasteaddji Lulli-Hålogalánda bismagotterádis.

Čoahkkin lei rabas buohkaide.

SGR-jodiheaddji Tore Johnsen rabai oktasaščoahkkima, ja mitalii ahte ráđis lea vierru bidjat ráđdečoahkkimiid iešguđet sámi guovlluide. Ulbmil dainna lea oahpásnuvvat báikkálaš girkoeallimiin ja eanet sin diliid birra. Jodiheaddji deattuhii ahte Divttasvuotna lea dehálaš váldoguovlu julevsámiide. Son hálidii maid dialoga Divttasvuona suohkaniin, erenoamážit barggaid oktavuodas mas sámegeiella ja kultuvra leat guovddázis.

Girku galggašii maid veahkkin buktit oidnosii stáhta ovddasvástádusa juolludit dárbbášlaš ruđaid gokčat olggosgoluid mat guovttegielat hálddašeamis čuvvot.

Divttasvuona sátnejodiheaddji mitalii Divttasvuonas njiedjat olmmošlogu, nugo eará boaittobealbáikkiin ge. Ássiidlohku lea sullii 2000 olbmo. Gásluokta lea suohkana guovddáš, ja das lea máilmmi davimus sementafabriikka. Sátnejodiheaddji mitalii turisma dađistaga šaddan ealáhussan mii vuoruhuvvo. Divttasvuona suohkana searvan sámegeiela hálddašanguvlui lea bohciidahtán digaštallamiid. Álbmot ii leat ovttaoaivilis das man mávssolaš sámegeiela geavaheapmi lea suohkanis. Sátnejodiheaddji mitalii ahte maŋŋil go ášši mearriduvvui, lea Divttasvuona suohkan bargan garrasit systematiseret barggu. Ja ahte lea bargame ráhkadit sámi doaibmaplána go suohkan dál gullá sámegeiela hálddašanguvlui. Dat plána lea dál sáddejuvnon gulaskuddamii ja višuvdnan das lea “guokte kultuvrra – oktasaš buorre boahhteáigi”.

Divttasvuona ráđdeolmmái mitalii suohkana čađahan soames doaibmabijuid sámegiela geavaheamis Måsskes ovdal go suohkan searvvai sámegiela hálddašanguvlui. Suohkana bajit mihttu lea sihke láchit vejolašvuodaid giela ovddidit ja ovddidit ja gáhttet sámegiela. Dárogiella ja sámegiella galget ovttađássásaš gielat. Ráđdeolmmai mitalii suohkana bargame konkrehta doaibmabijuiguin oažžut sámegiela oidnosii. Dál leat bargame giellaplánain mii sáhtta suohkana bealis adnot buorren reaidun guovttekultuvrralašvuoda hálddašit. Ráđdeolbmá sávaldat lei ahte dat šattašii buorin reaidun dán barggus.

Divttasvuona girkolaš oktasašráđi jodiheaddji, Edvard Olav Stenbakk álggahii iežas sáhkavuorus mitalit ahte Divttasvuona girku vihahuvvui jagis 1975. Suohkanis lea golbma girkobáikki ja golbma searvegottaráđi. Sámegielat báhppa lea mávssolaš Divttasvutnii. Sámegiella boahá oidnosii go suohkanbáhppa doallá ipmilbálvalusa sámegillii. Oktasašráđi jodiheaddji deattuhii man mávssolaš lea ahte julevsámegiela ja kultuvrra ovddideapmi ipmilbálvaluseallima bokte dáhpáhuvvá dakkár oktasaš ipmárdusain gos buot searvegottemiellahtut vuhtiiváldojuvvojit fáttmasteaddji ipmilbálvalusaid bokte. Stenbakk mielas lea girku dehálaš atnit rabas oktavuoda læstadiánariidda, dannego stuora oassi sámi álbmogis leat nanu báttit čoakkalmasaide. Girkolaš oktasašráđi jodiheaddji hástalii Sámi girkoráđi vuoruhit barggu háhkat olbmuid girkolaš bargguide.

Lulli-Hålogalánda bisma logai mávssolažžan buktit oidnosii dam mánggakultuvrralaš lagasvuoda mii julevsámiguovllus lea ja ahte dan barggus livčče bistevaš ortnegat. Girku bargá sealluhit kultuvrraid ja mánggabealatvuoda mii gullá gielalaš identitehtii. Lea dehálaš áktet guđetguimmiideamet ja oaidnit guđetguimmiideamet identitehta, dajai bisma. Son oaivvildii maid girkus leat váttisvuodaid háhkat sámegielat olbmuid. Lea dárbu bargat eanet gávnnaht gos almmolaš resurssat leat vai sáhtta háhkat eanebuid geat sáhtte atnit julevsámegiela girkus. Maiddái bismagottaráđđái ja fylkasuohkanii šaddá sámegiela geavaheapmi formála hástalussan, oaivvildii bisma.

Bajásšaddanhoavda Ann Iren Sæther dajai ahte Divttasvuotna lea 1997` rájes atnán sihke L97 ja L97S. Buot skuvllain addojuvvo sámegieloahpahuš. Máhttolokten álggahuvvui borgemánu 1. beavvi rájes 2006 Divttasvuona skuvllain. Ođđa gelbbolašvuodašvuođaplána oahpaheddjiide ja ovdaskuvlaoahpaheddjiide galgá maid mearriduvvot. Sæther deattuhii gelbbolašvuoda dárbbu earret eará duodjefágain, ja ahte skuvla hálidivččii duodjefágas ovttašbarggu oahpaheddjiiguin Johkamohkis.

Oahpponeavvut julevsámegillii leat vátnásat, mitalii Bajásšaddanhoavda. Ja šállošii go ođđa oahppoplána “máhttolokten sámi” dušše gávdno elektruvnnalaš hámis internehtas. Son oaivvildii dan čájehit ahte sámegiella ii leat ovttađássásaš dárogielat versuvnnain mas maid lea báberversuvdna.

Prošeaktajodiheaddji Stig Eriksen rámpui Divttasvuona suohkana hálldahusa čájehan buori dáhtu váldit sámegiela atnui hálddašeamis. Giellaplánas mii lea ráhkaduvvome, lea ovttađássásašvuoha mihttun. Dat galgá guoskat buot suohkana bálvalusaide, mitalii Eriksen. Ájluovttas leat hukseme ođđa dearvvašvuodašvuođaguovddáža. Guđeládje sámivuoda, sihke giella ja kultuvra, galgá heivehuvvot dan ođđa guovddáži, šaddá hástalussan. Prošeaktajodiheaddji mitalii sámegiela ovttašbargoprošeavttaid birra mat sis leat Jielleváriin ja Johkamohkiin. Son namuhii maid girjebusse mii johtá 7 suohkana čađa ja buktá sámegiela oidnosii. Prošeaktajodiheaddji ovttaštuhtá gielladoaibmabijuid iešguđet surggiin giellaplána oktavuodas.

Oktasaščoahkkin čujuhii hástalusaide máŋgga dásis Divttasvuona suohkana searvamis sámegeala hálddašanguvlui.

Okta lea oážžut politihkalaš dásis mearriduvvot suohkanoasseplána reaidun dán bargui. Stuorámus hástalus lea oážžut sámegeala geavaheami suohkana iešguđet bálvalusain maid suohkan fállá ássiide. Dat guoská earret eará galben ja diehtujuohkin sámegillii. Dasto lea hástalus gávdnat julevsámegealagiid virggiide suohkana iešguđet bálvalusaide.

Referáhta lea Rávdná Turi Henriksen čállán